2

പ്രസ്ഥാനത്രയം

പഠനനേട്ടങ്ങൾ

ഈ യൂണിറ്റ് പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ പഠിതാവ് ആർജിക്കുന്ന പഠന നേട്ടങ്ങൾ:

- ഭാരതീയ തത്ത്വചിന്തയുടെ ഉത്ഭവം കണ്ടെത്തുന്നു.
- ആത്മാവും ബ്രഹ്മവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം വിശകലനം ചെയ്യുന്നു.
- നിഷ്കാമകർമത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം തിരിച്ചറിയുന്നു.
- സ്ഥിതപ്രജ്ഞന്റെ സവിശേഷതകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.
- പരമസത്യം എന്തെന്ന് തിരിച്ചറിയുന്നു.

H8N9H8

പ്രധാനാശയങ്ങൾ

2.1 വേദങ്ങൾ
2.2 ഉപനിഷത്തുകൾ
ബ്രഹ്മ-ആത്മ ബന്ധം
2.3 ഭഗവദ്ഗീത
യോഗം
നിഷ്കാമകർമം
സ്ഥിതപ്രജ്ഞത്വം
2.4 ബ്രഹ്മസൂത്രം

ആമുഖം

ഈ അധ്യായം ഭാരതീയ തത്വചിന്തയെ കുറിച്ചുള്ള പഠനമാണ്. ഭാരതത്തിലെ പ്രാചീനമായ വൈജ്ഞാനിക ഗ്രന്ഥങ്ങളാണ് വേദങ്ങൾ. ഉപനിഷത്ത്, ബ്രഹ്മസൂത്രം, ഭഗവദ്ഗീത എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ ഒരുമിച്ച് ചേർത്ത് പ്രസ്ഥാനത്രയം എന്നു പറയുന്നു.

2.1. വേദങ്ങൾ

ഭാരതീയതത്ത്വചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിലൂടെ കടന്നു പോയിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഒരു ദാർശനിക വിദ്യാർഥിയുടെ പഠനം അപൂർണമായിരിക്കും. പാശ്ചാത്യ തത്ത്വചിന്തയിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമായി സത്യാന്വേഷണത്തേക്കാളുപരി ഇന്ത്യക്കാർ പ്രാധാന്യം കൊടുത്തത് സത്യത്തെ സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിനാണ്. സത്യത്തെ നേരിട്ടുകാണുക അഥവാ സാക്ഷാത്കരിക്കുകയെന്നുള്ള അർഥത്തിലാണ് ഇന്ത്യയിൽ ഫിലോസഫി (തത്ത്വചിന്ത) എന്ന വാക്കിന് സമാനമായി ദർശനം എന്ന വാക്കുപയോഗിച്ചത്.

നിങ്ങൾ സാമൂഹ്യപാഠപുസ്തകങ്ങളിൽ വേദങ്ങളെക്കുറിച്ച് പഠിച്ചിരിക്കുമല്ലോ ?

- വേദങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഒരു കുറിപ്പ് നിങ്ങൾക്ക് തയാറാക്കാൻ കഴിയുമോ?

ഭാരതീയതത്ത്വചിന്തയുടെ ആരംഭം വേദങ്ങളിൽ നിന്നാണ്. ഇന്ത്യക്കാരുടെ മതപരവും ശാസ്ത്രീയവും തത്ത്വചിന്താപരവുമായ അറിവിന്റെ അടിത്തറയായി വേദങ്ങളെ കരുതിപ്പോരുന്നു. അറിയുക എന്നർഥം വരുന്ന 'വിദ്' എന്ന സംസ്കൃതധാതുവിൽ നിന്നാണ് വേദം എന്ന വാക്ക് രൂപപ്പെട്ടത്. വേദം എന്നാൽ അറിവ് എന്നാണർഥം. ആത്യന്തിക ജ്ഞാനം സാക്ഷാത്കരിച്ച ഋഷിമാർ ആ സാക്ഷാത്കാരത്തെ ഭാഷയിൽ പ്രതിപാദിച്ചപ്പോൾ വേദസുക്തങ്ങൾ രുപംകൊണ്ടു.

നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം

വേദകാലഘട്ടം [1500 BC to 600 BC]

ഭാരതീയ തത്ത്വചിന്തയുടെ തുടക്കം വേദങ്ങളിൽ നിന്നാണ്. ആര്യകാലഘട്ടമാണിതുകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത്.

പൗരാണികകാലഘട്ടം [600 BC to 200 AD]

ഉപനിഷത്തുകളുടെ കാലഘട്ടമാണിത്. ഈ സമയത്താണ് മഹാകാവ്യങ്ങളായ രാമായണം, മഹാഭാരതം എന്നിവയും ബൗദ്ധ, ജൈന, വൈഷ്ണ, ശൈവ തുടങ്ങിയ ദർശനങ്ങളും ഉടലെടുത്തത്

ഭാഷ്യകാലഘട്ടം AD 200 മുതൽ

ശങ്കരാചാര്യർ, രാമാനുജാചാര്യർ, മാധ്വാചാര്യൻ എന്നിവർ ഈ കാലഘട്ടത്തിലാണ് അവരുടെ ദർശനങ്ങളെ ഭാഷ്യരൂപത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചത്.

വേദമന്ത്രങ്ങൾ ഒരു മനുഷ്യന്റെയൊ ഋഷിയുടെയൊ സൃഷ്ടിയല്ല, സനാതനമായ സത്യങ്ങളെ സാക്ഷാത്കരിച്ച ഋഷിമാർ ആ സത്യ സാക്ഷാത്കാരത്തെ ഭാഷാ രൂപത്തിലാക്കി എന്നാണ് മനസ്സിലാക്കേണ്ടത്. ഏതെങ്കിലും ഒരു വ്യക്തിയാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതല്ല സനാതന സത്യങ്ങൾ, അതുകൊണ്ടാണ് വേദമന്ത്രങ്ങളെ ഒരു പുരുഷനാൽ അതായത് ഒരു വ്യക്തിയാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടരുത് എന്ന അർഥത്തിൽ അപൗരുഷേയം എന്നു പറയുന്നത്.

ആദ്യകാലഘട്ടങ്ങളിൽ വേദമന്ത്രങ്ങൾ ലിപികളിൽ എഴുതപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. മന്ത്രങ്ങൾ ഗുരുമുഖത്തുനിന്ന് ശിഷ്യന്മാർ കേട്ട് ഉൾക്കൊണ്ട് മനപ്പാഠമാക്കി അടുത്ത തലമുറയ്ക്ക് പകർന്നു കൊടുത്തു. വേദത്തെ ശ്രുതി എന്ന് വിളിക്കുന്നത് ഇതുകൊണ്ടാണ്.

വേദത്തെ വ്യാസൻ നാലായി തരംതിരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഋഗ്വേദം, യജുർവേദം, സാമവേദം, അഥർവവേദം എന്നിവയാണ് നാല് വേദങ്ങൾ.

ഓരോ വേദത്തെയും പ്രധാനമായും മന്ത്രങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണങ്ങൾ, ആരണ്യകങ്ങൾ, ഉപനിഷത്തുകൾ എന്നിങ്ങനെ തരംതിരിച്ചിരിക്കുന്നു. മന്ത്രങ്ങൾ പവിത്രമായ സത്യത്തിന്റെ കവിതാരൂപത്തിലുള്ള ആവിഷ്കാരമാണ്. യാഗയജ്ഞാദികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുന്ന ഭാഗമാണ് ബ്രാഹ്മണങ്ങൾ. വാനപ്രസ്ഥാശ്രമത്തിൽ എത്തിച്ചേരുന്ന ഒരാൾ അനുവർത്തിക്കേണ്ട കാര്യങ്ങളാണ് ആരണ്യകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നത്. ജീവിതത്തെ തത്ത്വചിന്താപരമായി നോക്കിക്കാണുന്ന ദാർശനികമായ ഉൾക്കാഴ്ചകൾ ഉപനിഷത്തുകളിൽ കാണപ്പെടുന്നു.

നാലു വേദങ്ങളും സംഹിതകൾ (മന്ത്രങ്ങളുടെ സമാഹാരം) എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു. നാലു സംഹിതകളും നാല് പ്രധാന പുരോഹിതന്മാരായ ഹോതാവ്, ഉദ്ഗീതകൻ, അധ്വര്യു, ബ്രഹ്മ എന്നിവരാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത്. ഹോതാവ് യാഗങ്ങളിൽ ദൈവ സാന്നിധ്യത്തിനായി ഋഗ്വേദ മന്ത്രങ്ങളെ ആലപിക്കുന്നു. അധ്വര്യു യജുർവേദ അനുഷ്ഠാനക്രമം യാഗങ്ങൾ നടത്തുകയും കാഴ്ച ദ്രവ്യങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. സാമവേദത്തിൽ ഉദ്ഗീതകൻ ദൈവപ്രീതിക്കായി മധുര സംഗീതത്തിൽ സാമവേദം ആലപിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മയാകട്ടെ, എല്ലാ വേദങ്ങളിലും പാണ്ഡിത്യമുള്ള, എല്ലാറ്റിന്റെയും മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്ന പുരോഹിതനാണ്.

മന്ത്രങ്ങളും ബ്രാഹ്മണങ്ങളും മനുഷ്യൻ ജീവിതത്തിൽ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട കർമങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിക്കുന്നതു കൊണ്ട് അവയെ കർമകാണ്ഡമെന്ന പറയുന്നു. കർമം ചെയ്യുന്ന ഒരു വ്യക്തി താൻ എന്തിനാണ് ഈ കർമ്മം ചെയ്യുന്നതെന്നുള്ള തത്ത്വചിന്താപരമായ ചോദ്യങ്ങളിലേക്ക് വരുന്നത് ആരണ്യകങ്ങളിലും ഉപനിഷത്തുക്കളിലും ആണ്. കർമത്തെക്കാൾ അധികം പ്രാധാന്യം ജ്ഞാനത്തിന് കൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇതു രണ്ടും കൂട്ടിച്ചേർത്ത് ജ്ഞാനകാണ്ഡം എന്നുപറയുന്നു.

വേദചിന്തയിൽ തത്ത്വശാസ്ത്രപരമായ അംശങ്ങൾ കുറവാണെന്ന് തോന്നാം. എന്നാൽ വേദത്തിൽ പിൽക്കാല തത്ത്വചിന്തകളുടെ വിത്തുകൾ ഒളിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നത് നമുക്ക് കാണാൻ കഴിയും. മന്ത്രം, ബ്രാഹ്മണം, ആരണ്യകം എന്നിവയിലൂടെ ക്രമത്തിൽ പുരോഗമിച്ച് ഇന്ത്യൻ തത്ത്വചിന്ത ഉപനിഷത്തിൽ എത്തിച്ചേരുന്നു. വേദകാലഘട്ടത്തിൽ നിലനിന്ന പ്രകൃതിപരമായ ബഹുദൈവ വിശ്വാസത്തിൽ നിന്നും ക്രമത്തിൽ പുരോഗമിച്ച് ഏകദൈവ വിശ്വാസത്തിൽ കൂടി കടന്ന് ഏകതത്ത്വ വിശ്വാസത്തിൽ ഭാരതീയർ എത്തിച്ചേർന്നത് ഉപനിഷത്തിന്റെ കാലഘട്ടത്തിലാണ്.

പ്രകൃതിപരമായ ബഹുദൈവ വിശ്വാസം എന്നാൽ, പ്രകൃതിശക്തികളായ അഗ്നി,കാറ്റ്,സൂര്യൻ എന്നിവയെ ആരാധിക്കുന്നതാണ്. മോണോതീസം എന്നാൽ ഏകദൈവ വിശ്വാസവും, മോണിസമെന്നാൽ ഏകതത്ത്വ വിശ്വാസവുമാണ്.

നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം

ഫ്ളോചാർട്ടിൽ വിട്ടുപോയത് പൂരിപ്പിക്കുക.

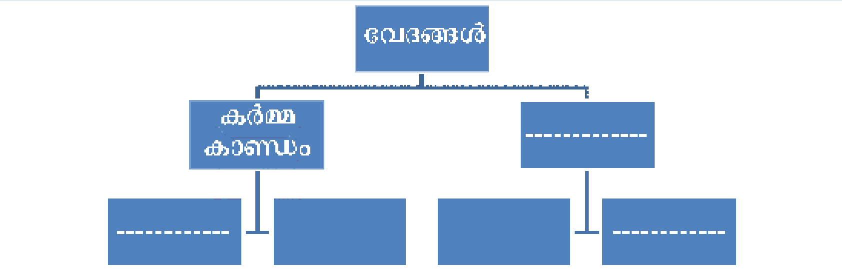

2.2 ഉപനിഷത്ത്

പിതാവും ഗുരുവുമായ ഉദ്ദാലകനും ശിഷ്യനും മകനുമായ ശ്വേതകേതുവും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണം ചാന്ദോഗ്യ ഉപനിഷത്തിൽ ഇപ്രകാരം വിവരിക്കുന്നു.

ഉദ്ദാലകൻ : കുറച്ച് വെള്ളമെടുത്ത് അതിൽ ഉപ്പിട്ട് ഇളക്കിയിട്ട് അടുത്ത ദിവസം വരു.

അടുത്ത ദിവസംഎത്തിയ ശ്വേതകേതുവതിനോട് ഗുരു പറഞ്ഞു. ഗ്ലാസിലെ ഏറ്റവും മുകൾഭാഗത്തെ അൽപ്പം വെള്ളമെടുത്ത് രുചിച്ചു നോക്കുക. എന്തു രുചിയാണ്?

ശ്വേതകേതു : ഉപ്പുരസം

ഉദ്ദാലകൻ : ഗ്ലാസിലെ മധ്യഭാഗത്തുനിന്നും അൽപ്പം വെള്ളമെടുത്ത് രുചിച്ചുനോക്കൂ. എന്തു രുചിയാണ്?

ശ്വേതകേതു : ഉപ്പുരസം

ഉദ്ദാലകൻ : ഏറ്റവും അടിയിൽ നിന്ന് അൽപ്പം വെള്ളമെടുത്ത് രുചിച്ചു നോക്കൂ. എന്തു രുചിയാണ്?

ശ്വേതകേതു : ഉപ്പുരസം.

ഉദ്ദാലകൻ : ഈ ഉപ്പുവെള്ളത്തിൽ നിന്ന് നിനക്ക് ഉപ്പിനെ വേർതിരിക്കാൻ സാധിക്കില്ല. ഈ യാഥാർഥ്യത്തെക്കുറിച്ചാണ് ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്. ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ എല്ലാ സ്ഥലത്തും ബ്രഹ്മന്റെ ശക്തിയുണ്ട് എന്നതാണ് ഇതുകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത്.

അതായത്, ഉണ്മ അഥവാ പരമമായ സത്യം ഇവിടെത്തന്നെയുണ്ട്, പക്ഷെ നീ കാണുന്നില്ലെന്നു മാത്രം. ഈ സത്യം, അതായത് ആത്മാവ് നീ തന്നെയാണ്, ശ്വേതകേതു.

ഗുരുവും ശിഷ്യനും എന്തിനെക്കുറിച്ചാണ് ഇവിടെ സംസാരിക്കുന്നത്?

പ്രപഞ്ചത്തിലെ പരമസത്യത്തെക്കുറിച്ചാണ് ഇവിടെ പ്രതിപാദിക്കുന്നത്.

നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം

പരബ്രഹ്മം - അപരബ്രഹ്മം

ഉപനിഷത്തുക്കൾ ബ്രഹ്മത്തെ വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നത് രണ്ടു രൂപങ്ങളിലാണ് - പരബ്രഹ്മവും അപരബ്രഹ്മവും. ഇവ പക്ഷേ ഒരു യാഥാർഥ്യത്തിന്റെ രണ്ട് വശങ്ങളാണ്. പരബ്രഹ്മം അനന്തവും വിശേഷണങ്ങൾ, പേര്, ഭാവം എന്നിവയില്ലാത്തതുമാണ്; കാലത്തിനപ്പുറമാണ്; അത്യുത്കൃഷ്ടമാണ്; തികഞ്ഞ അസ്തിത്വം, തികഞ്ഞ ബോധം, തികഞ്ഞ ആനന്ദം (*സത് ചിത് - ആനന്ദം*) എന്നിവയാണ്. അപരബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്ഥാനം പരബ്രഹ്മത്തിന് താഴെയാണ്.

പരയുടെ പാലുനുകർന്ന ഭാഗ്യവാന്മാർ-
ക്കൊരു പതിനായിരമാണ്ടുമൊരൽപ്പനേരം
അറിവപരപ്രകൃതിക്കധീനമായാ-
ലൊരുനൊടിയിടനേരം ഒരു പതിനായിരമാണ്ടുപോലെ തോന്നും

(പരജ്ഞാനത്തിന്റെ തേൻ നുകരുന്നവന് പതിനായിരം വർഷം ഏതാനും നിമിഷങ്ങൾ പോലെയാണ്. എന്നാൽ ഏതാനും നിമിഷങ്ങൾ പതിനായിരം വർഷങ്ങൾക്ക് തുല്യമാണ് അപരജ്ഞാനിക്ക്).

(ശ്രീനാരായണഗുരു - ആത്മോപദേശശതകം)

ഭാഷാപരമായി പറയുകയാണെങ്കിൽ ഉപനിഷത്ത് എന്ന പദം സംസ്കൃതത്തിലെ 'ഉപ'(അടുത്ത്), 'നി'(ഭക്തിപൂർവ്വം), 'സത്'(ഇരിക്കുക) എന്നീ മൂന്ന് വാക്കുകളിൽ നിന്നാണ് ഉടലെടുത്തത്. ഗുരുവിന്റെ അരികിൽ ഭക്തിപുരസ്സരം ഇരിക്കുക എന്നതാണ് ഇതിന് അർഥം.

ഭക്തിപുരസ്സരം ഗുരുവിന്റെ അടുത്ത് ഇരുന്ന് പാഠഭാഗങ്ങളും നിർദ്ദേശങ്ങളും കൃത്യമായി അനുസരിക്കുകയും ആണ് ഉപനിഷത്ത് എന്ന പദം കൊണ്ട് അർഥമാക്കുന്നത്. വേദത്തിന്റെ അവസാന ഭാഗമായതുകൊണ്ട് ഇത് വേദാന്തം എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു.

ഇരുന്നൂറിൽപ്പരം ഉപനിഷത്തുകളുണ്ടെങ്കിലും താഴെ കൊടുത്ത 10 ഉപനിഷത്തുകൾ പ്രധാന ഉപനിഷത്തുകളായി അറിയപ്പെടുന്നു;

ഈശം, കേനം, കഠം, പ്രശ്നം, മുണ്ഡകം, തൈത്തരീയം, മാണ്ഡൂക്യം, ഐതരേയം, ഛാന്ദോഗ്യം, ബൃഹദാരണ്യകം.

യാഥാർഥ്യത്തെ പറ്റി രണ്ട് രീതിയിലാണ് ഉപനിഷത്തുകൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്. മനുഷ്യനെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന തത്ത്വങ്ങൾ, പ്രകൃതിയുടെ പിറകിലുള്ള തത്ത്വങ്ങൾ. ഈ രണ്ടു കാര്യങ്ങളാണ് അടിസ്ഥാനപരമായി ഉപനിഷത്തുകൾ വിശകലനം ചെയ്യുന്നത്.

ബ്രഹ്മം

ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന തത്ത്വമാണ് ബ്രഹ്മം. അനിർവചനീയമാണ് ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സ്വഭാവം. (യതോ വാചോ നിവർത്തന്തേ അപ്രാപ്യ മനസ്സാസഹ:) "വാക്കുകൾക്കോ മനസ്സിനോ എത്തിച്ചേരാനാവാതെ മടങ്ങുന്ന ഇടം". ബൃഹദാരണ്യകോപനിഷത്ത് ബ്രഹ്മത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്നത് ഇങ്ങനെയാണ്: ബ്രഹ്മം എന്തെങ്കിലുമൊന്നാണോ, മറ്റെന്തെങ്കിലുമൊന്നാണോ എന്നു ചോദിച്ചാൽ ഉത്തരം ഇപ്രകാരമാണ്. "നേതി" "നേതി" എന്നാൽ "ഇതല്ല" "ഇതല്ല" എന്നർഥം. തൈത്തിരീയോപനിഷത്ത് പറയുന്നത് പ്രപഞ്ചത്തിലുള്ളതെന്തും ബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നു പിറക്കുന്നു; ബ്രഹ്മത്തിൽ പൂർണതയിലെത്തുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ പരമമായ അടിസ്ഥാനം ബ്രഹ്മമാണ്.

"ബൃഹ്" എന്നതാണ് ബ്രഹ്മം എന്ന പദത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം. "വളരുക, പൊട്ടിമുളക്കുക" എന്നൊക്കെയാണ് ഈ വാക്കിനർഥം. പ്രപഞ്ചം ബ്രഹ്മനിൽ നിന്നാണ് വളർന്ന് പൂർണതയിലെത്തിയത്. ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്ത് "തജ്ജലൻ" എന്നാണ് ബ്രഹ്മത്തെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. പ്രപഞ്ചം ഏതിൽ നിന്നുത്ഭവിച്ചുവോ, ഏതൊന്നിലേക്ക് മടങ്ങുന്നുവോ, ഏതൊന്നിന്റെ സഹായത്താൽ നിലനിൽക്കുന്നുവോ അതാണ് ബ്രഹ്മം.

ആത്മാവ്

മനുഷ്യനിൽ അന്തര്യാമിയായിരിക്കുന്ന തത്വമാണ് ആത്മാവ്. ആത്മാവ് എന്ന വാക്കിന്റെ അർത്ഥം ശ്വസിക്കുക എന്നാണെങ്കിലും പിന്നീട് മനുഷ്യനെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന അനിവാര്യ ഘടകത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്കായി മാറി. മാണ്ഡുക്യോപനിഷത്ത് ആത്മാവിന്റെ നാലുതരത്തിലുള്ള അവസ്ഥകളെക്കുറിച്ച് പറയുന്നു. 'ജാഗ്രത്' ഉണർന്നിരിക്കുന്ന അവസ്ഥ, 'സ്വപ്നം' സ്വപ്നാവസ്ഥ, 'സുഷുപ്തി' എന്നാൽ ഗാഢനിദ്ര, 'ചതുരിയ' എന്നത് നാലാമത്തെ അവസ്ഥയുമാണ്. ആത്മാവാണ് ജാഗ്രത്-സ്വപ്ന-സുഷുപ്തി അവസ്ഥകളുടെ അടിസ്ഥാനമെങ്കിലും അത് ഇവയെ അതിലംഘിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കണ്ണ്, ശരീരം, മാനസികാവസ്ഥ, ബോധം ഇവയെല്ലാം ആത്മാവിന്റെ കേവല ഉപകരണങ്ങളാണ്.ആത്മാവ് സർവ്വവ്യാപിയും, അന്തര്യാമിയും, സർവ്വതിവർത്തിയുമാണ്.

കേന്ദ്രതത്വങ്ങൾ: ബ്രഹ്മ-ആത്മ ബന്ധം

ഉപനിഷത്തിലെ ചില ഭാഗങ്ങളെക്കുറിച്ച് നമുക്ക് മനനം ചെയ്യാം.

ഹൃദയത്തിൽ ഒരു ചെറിയ സ്ഥലമുണ്ട്
പ്രപഞ്ചത്തെപോലെ വലുതായ ഒരിടം ,
സ്വർഗ്ഗവും അവിടെയാണ്
ചന്ദ്രനും സൂര്യനും ,-
- നക്ഷത്രങ്ങളും അഗ്നിയും
മിന്നലും കാറ്റും എല്ലാം
പ്രപഞ്ചം മുഴുവൻ അവനിലാണ്
അവനോ നമ്മുടെ ഹൃദയത്തിൽ
വസിക്കുന്നു.

ഉപനിഷത്ത്

എപ്രകാരമാണോ മനുഷ്യശരീരം
അപ്രകാരമാണ് പ്രപഞ്ചശരീരം
എപ്രകാരമാണോ മനുഷ്യ മനസ്സ്
അപ്രകാരമാണ് പ്രപഞ്ചമനസ്സ്
എപ്രകാരമാണോ സൂക്ഷ്മസത്ത
അപ്രകാരമാണ് സ്ഥൂല സത്ത
എപ്രകാരമാണോ സൂക്ഷ്മസത്ത
അപ്രകാരമാണ് പ്രപഞ്ചം.

ഉപനിഷത്ത്

മുകളിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളെ വ്യാഖ്യാനിക്കാമോ?

അത് എന്തിനെ കുറിച്ചാണ്?

അത് ഏക തത്വത്തെയാണോ, ബഹുതത്വത്തെയാണോ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

ബഹുതത്വത്തെക്കുറിച്ചാണെങ്കിലും അവ ഒന്നാണ്, അവ ഒന്നാണെങ്കിൽ, എങ്ങിനെ?

ഉപനിഷത്തിന്റെ ആത്യന്തികമായ ലക്ഷ്യം ആത്മസാക്ഷാത്കാരമാണ്. ആത്മാവിൻ അല്ലെങ്കിൽ മനസ്സിന്റെ ശുചീകരണ പ്രക്രിയയിലൂടെ എല്ലാവർക്കും ആത്മസാക്ഷാത്കാരത്തിൽ എത്താൻ സാധിക്കും. ബൃഹദാരണ്യകോപനിഷത്ത് ആത്മസാക്ഷാത്കാരത്തിനുള്ള അന്വേഷണം മനസ്സിന്റെ ശ്രമങ്ങളിലൂടെ മാത്രമേ സാധ്യമാവുകയുള്ളു എന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ശ്രവണം എന്നത് ശ്രദ്ധാപൂർവ്വമുള്ള കേൾവിയും മനസ്സിലാക്കലുമാണ്. എന്നാൽ മനസ്സിലാക്കിയ കാര്യങ്ങൾ വീണ്ടും വീണ്ടും ഓർമകളിൽ അയവിറക്കുന്നതാണ് മനനം. ഓർമിച്ച് മനസ്സിലാക്കിയ കാര്യങ്ങൾ പൂർണമായും സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതാണ് നിദിധ്യാസനം. ഈ മൂന്ന് ഘട്ടങ്ങളിലൂടെയാണ് ഒരു വ്യക്തി സ്വയം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നത്. ആത്മാവ്- ആന്തരിക സങ്കൽപ്പവും ബ്രഹ്മം ബാഹ്യ സങ്കൽപ്പവുമാണ്.

ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്ത് പറയുന്നത് പ്രകാരം "വ്യത്യസ്ത നദികൾ ഒരേ സമുദ്രത്തിൽ സംഗമിക്കുന്നത് പോലെ വ്യത്യസ്ത മനുഷ്യർ ബ്രഹ്മത്തിൽ ഒന്നായി ലയിക്കുന്നു അത് പോലെ, അല്ലയോ ശ്വേതകേതു, നീ ബ്രഹ്മം തന്നെയാകുന്നു".

പരമസത്യം വ്യക്തിനിഷ്ഠമായി അനുഭവപ്പെടുമ്പോൾ അതിനെ ആത്മാവെന്നും, വ്യക്തിനിഷ്ഠതയുടെ പരിധികളും, പരിമിതികളും ഭേദിക്കുമ്പോൾ ബ്രഹ്മമെന്നും പറയുന്നു.

ബ്രഹദാരണ്യകോപനിഷത്ത് പറയുന്നത് പ്രകാരം ഒരാൾ പരമസത്യത്തെ പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ലഭിക്കുന്ന ആനന്ദം വർണ്ണനാതീതമാണ്. മനുഷ്യർക്ക്

കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ചിത്രം ശ്രദ്ധിക്കുക.

വിത്തും മരവും യഥാർഥത്തിൽ വ്യത്യസ്തമാണോ?

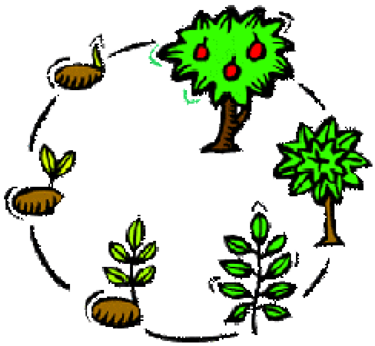

കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഉപമ ഉപയോഗിച്ച്, ബ്രഹ്മത്തിന്റെയും ആത്മാവിന്റെയും ഒരു കുറിപ്പ് തയാറാക്കുക.

പണം കൊണ്ടോ, പദവി കൊണ്ടോ ഇത്തരം ഒരു അനുഭവത്തെ സാക്ഷാത്കരിക്കാനാവില്ല.

മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളാണ് ഉപനിഷത്തിന്റെ ആധാരശിലകൾ. പരമാത്മ സാക്ഷാത്കാരത്തെ ഉപനിഷത്തുകൾ മഹാവാക്യ രൂപത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. നാല് മഹാവാക്യങ്ങളാണ് ഉപനിഷത്തുകളിൽ കാണുന്നത്.

മഹാവാക്യങ്ങൾ

തത്ത്വമസി : *(ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്ത്-സാമവേദം) - അത് നീ തന്നെയാകുന്നു*

അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി : *(ബൃഹദാരണ്യകോപനിഷത്ത്-യജുർവേദം)- ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു*

അയമാത്മാ ബ്രഹ്മ : *(മാണ്ഡൂക്യോപനിഷത്ത്-അഥർവവേദം) - ആ ആത്മാവ് ബ്രഹ്മമാണ്*

പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ : *(ഐതരേയോപനിഷത്ത്-ഋഗ്വേദം) - ജ്ഞാനം ബ്രഹ്മമാകുന്നു.*

2.3 ഭഗവദ്ഗീത

ഗീതയുടെ തുടക്കം ഒന്ന് ശ്രദ്ധിക്കൂ.....................

ധൃതരാഷ്ട്രർ : അല്ലയോ സഞ്ജയാ യുദ്ധ കാംക്ഷികളായ എന്റെ പുത്രന്മാരും പാണ്ഡവ പുത്രന്മാരും കൂടി പവിത്രമായ കുരുക്ഷേത്രഭൂമിയിൽ ഒത്തുകൂടി എന്താണ് ചെയ്തത്?

അജ്ഞനായ ഒരാൾക്ക് മാത്രമേ കുട്ടികളെ തന്റെ പുത്രന്മാർ സഹോദര പുത്രന്മാർ എന്നിങ്ങനെ വേർതിരിച്ചു കാണാനാവൂ. ഇവിടെ ധൃതരാഷ്ട്രർ അറിവില്ലായ്മയുടെ പര്യായമാണ്. കൃഷ്ണനും അർജുനനുമാണ് ഭഗവത് ഗീതയിലെ പ്രധാന കഥാപാത്രങ്ങൾ. കൃഷ്ണഭഗവാൻ അർജുനന് ജ്ഞാനം ഉപദേശിച്ചു കൊടുക്കുകയാണിവിടെ.

മഹാഭാരതം എന്ന ഇതിഹാസ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് ഭഗവദ്ഗീത. കൗരവരും പാണ്ഡവരും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധമാണ് മഹാഭാരതത്തിന്റെ കഥാതന്തു.

ഇത് ധർമത്തിന് വേണ്ടി അധർമത്തിനെതിരെയുള്ള യുദ്ധമായിരുന്നുവോ?

പ്രതിസന്ധിഘട്ടങ്ങൾ നമ്മൾ അഭിമുഖീകരിക്കുമ്പോൾ ഇത്തരത്തിൽ യുദ്ധം ഉണ്ടാകുമോ?

ധർമയുദ്ധത്തിൽ താങ്കൾക്ക് അധർമം കാണാൻ കഴിയുമോ?

(അശ്വത്ഥാമാവിന്റെ കഥ വായിക്കുക)

യോഗം

- സ്വയം ചോദിക്കുക.

എന്തിലാണെന്റെ പ്രാഗത്ഭ്യം?

പാടുന്നത്, നൃത്തം ചെയ്യുന്നത്, ചിത്രം വരയ്ക്കുന്നത്, നീന്തൽ, ആസൂത്രണം ചെയ്യൽ, പ്രോഗ്രാം ചെയ്യൽ,സഹതപിക്കലൽ.

- സുഹൃത്തുക്കളുടെ കഴിവുകൾ നിങ്ങളുടെ കഴിവുകൾക്കു സമമാണോ എന്ന് പരിശോധിക്കുക.

ബുദ്ധി, വികാരം, ആഗ്രഹം എന്നിവയൊക്കെ കൂടിച്ചേർന്നതാണ് മനുഷ്യൻ എന്ന് ഭഗവത്ഗീത പറയുന്നു. ഇതിലുപരി മനുഷ്യൻ നല്ല ചിന്തയിലൂടെയും പ്രവർത്തിയിലുടെയും ആത്മസാക്ഷാൽക്കാരത്തിൽ എത്തിച്ചേരാനും ശ്രമിക്കുന്നു.

ഭഗവത്ഗീതയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ യോഗ എന്നത് കൂടിച്ചേരലാണ്, ദൈവവുമായുള്ള കുടിച്ചേരലാണ്. ഒരു വ്യക്തിയുടെ ഏറ്റവും വലിയ ലക്ഷ്യം മോക്ഷം പ്രാപിക്കുക എന്നതാണ്. ദൈവസാക്ഷാത്കാരത്തിന് വേണ്ടി വ്യത്യസ്ത മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഭഗവദ്ഗീത നിർദ്ദേശിക്കുന്നു, കർമയോഗം, ഭക്തിയോഗം ജ്ഞാനയോഗം എന്നിവയാണ് മോക്ഷത്തിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാനുള്ള മാർഗങ്ങൾ.

ഭഗവദ്ഗീതയുടെ സന്ദേശം സാർവ്വജനീനവും, സാർവ്വലൗകികവുമാണ്. ചില വ്യക്തികൾ കർമ്മത്തിൽ താൽപര്യമുള്ളവരാണ്. അവർക്ക് കർമ്മയോഗം അനുയോജ്യമാണ്. വൈകാരികമായ ആഭിമുഖ്യമുള്ളവരാണ് മറ്റുചില വ്യക്തികൾ, അവർക്ക് ഭക്തിയോഗം അഭികാമ്യമാണ് എന്ന് ഗീത പറയുന്നു. ജ്ഞാനത്തോട് താൽപര്യമുള്ള മനുഷ്യന്മാർക്ക് ജ്ഞാനയോഗവും ഗീത നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. വ്യത്യസ്ത യോഗ മാർഗ്ഗങ്ങൾ പരസ്പര വിരുദ്ധമല്ല, ഓരോ യോഗമാർഗ്ഗവും നമ്മളെ പരിപൂർണ്ണതയിലേക്കും ആത്യന്തിക സത്യത്തിലേക്കും നയിക്കുന്നു. ജ്ഞാനയോഗം ഇപ്രകാരം

പറയുന്നു:"ജ്ഞാനത്തേക്കാൾ പവിത്രമായത് ഒന്നും തന്നെയില്ല ജ്ഞാനാഗ്നി നമ്മുടെ ആഗ്രഹങ്ങളെയും കാമനകളെയും ദഹിപ്പിക്കുന്നു. ലോകത്തെ ഏറ്റവും പാപിയായ ഒരു മനുഷ്യന് പോലും മരണജനനങ്ങളുടെ സംസാര സാഗരത്തെ ജ്ഞാനമാകുന്ന തോണികൊണ്ട് മറികടക്കാവുന്നതാണ്".

ഭക്തിയോഗം പറയുന്നു, "ബാഹ്യമായ എല്ലാ ആരാധനകളും രണ്ടാമതാണ്. ഒരാൾ തന്നെത്തന്നെ ദൈവത്തിനർപ്പിക്കുക എന്നതാണ് പ്രധാനപ്പെട്ട കാര്യം, യഥാർത്ഥ ഭക്തൻ എല്ലാകാര്യവും ദൈവത്തിലർപ്പിക്കുന്നു,എല്ലാത്തിലും ദൈവത്തെ കാണുന്നു."

നിഷ്കാമകർമം

കർമ്മയോഗത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനതത്വം നിഷ്കാമകർമ്മമാണ്.

നമുക്ക് ചർച്ച ചെയ്യാം.

ഫലേച്ഛയില്ലാത്ത പ്രവൃത്തി സാധ്യമാണോ?

മനഃശാസ്ത്രപരമായി ചിന്തിച്ചാൽ, സാധ്യമല്ല. എന്നാൽ,ഒരുവന്റെ പ്രവൃത്തിയുടെ പിന്നിലെ പ്രേരകശക്തി എന്ത്? രണ്ട് പ്രധാനപ്പെട്ട ലക്ഷ്യങ്ങളാണ് ഭഗവദ്ഗീത ഉദ്ഘോഷിക്കുന്നത്.ആത്മശുദ്ധി,ഈശ്വരസേവ.നമ്മുടെ കഴിവ് പരമാവധി ഉപയോഗപ്പെടുത്തി സ്വാർത്ഥ താല്പര്യങ്ങളില്ലാതെ കർമ്മം ചെയ്യുക. ഇത് നമ്മെ ആത്മശുദ്ധിയിലേക്ക് നയിക്കും. ആത്മസാക്ഷാത്കാരമാണ് ഇതിലൂടെ നാം എത്തിച്ചേരുന്ന ലക്ഷ്യം. ഈശ്വര

നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം

നിങ്ങൾക്കനുയോജ്യമായ യോഗ തിരിച്ചറിയുക. കാരണം വ്യക്തമാക്കുക.

....

....

....

....

സേവ ദൈവസാക്ഷാത്കാരത്തിനെ നമ്മെ പ്രാപ്തരാക്കുന്നു.നിഷ്കാമ കർമ്മം എന്നാൽ ലക്ഷ്യരഹിത പ്രവൃത്തിയല്ല പിന്നെയോ അത് ഹീനമായ താല്പര്യങ്ങൾ മാറ്റിവെച്ച് ഉന്നതമായ ലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടിയെടുക്കലാണ്.

വേർഡ്സ്വർത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ,

"നമ്മൾ ആഗ്രഹിക്കാതെ തന്നെ

കണ്ണുകൾ കാണുന്നു,

ചെവികൾ കേൾക്കുന്നു, ശരീരം അറിയുന്നു".

ഒരു മനുഷ്യനും പ്രവൃത്തിയിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണമായും വിട്ടു നിൽക്കാനാവില്ല. പ്രപഞ്ചംതന്നെ പ്രവൃത്തിയിൽ അധിഷ്ഠിതമാണ്. ഇവിടെ പ്രവൃത്തി അഥവാ കർമം എന്നത് ഒരാളുടെ കടമയാണ്. കേവലം പ്രവൃത്തിയല്ല സാധാരണയായി ഫലലഭ്യത കാംക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ് നമ്മുടെ പ്രവൃത്തികൾ. കർമയോഗത്തിൽ പ്രവൃത്തി മാർഗമല്ല, ലക്ഷ്യമാണ്. നിങ്ങളുടെ താൽപ്പര്യം പ്രവൃത്തിയിൽ ആയിരിക്കണം, ഫലത്തിലല്ല. ഇതാണ് കർമഫല ത്യാഗം അഥവാ നിഷ്ക്കാമ കർമം. ഫലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നമ്മുടെ ചിന്ത ശരിയായ പാതയിൽ നിന്ന് നമ്മെ വ്യതിചലിപ്പിക്കും. ഫലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആഗ്രഹം ഇല്ലാതായാൽ മനസ്സിന് തുലനത്തോടെ വർത്തിക്കാനാകും. കർമത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ഫലം തീർച്ചയായും ഉണ്ടാകും.

നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം

പ്രജ്ഞ വാക്ക് ചിലപ്പോൾ വിവേകം എന്ന് പരിഭാഷപെടുത്താറുണ്ട്. സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കുകയാണെങ്കിൽ പ്രജ്ഞ എന്ന വാക്കിന് അന്തർജ്ഞാനം, വിവേകബുദ്ധി എന്നും അർത്ഥം പറയാം. പ്ര എന്നാൽ ഉയർന്നത്, ഔന്നത്യമുള്ളത് എന്നൊക്കെയാണർത്ഥം ജ്ഞ എന്നാൽ ബോധം,അറിവ് എന്നുമാണർത്ഥം.

നല്ല പ്രവർത്തി ചെയ്യുന്ന ഒരാളും നല്ലതല്ലാത്ത ലക്ഷ്യത്തിലെത്തുന്നില്ല; ഇവിടെയോ മറ്റൊരു ലോകത്തെ സാമൂഹ്യ കാമകനകളെക്കുറിച്ച് ഭഗവദ്ഗീത ഊന്നിപ്പറയുന്നു. ചില സമയങ്ങളിൽ ഒരു വ്യക്തിക്ക് നല്ലതാകുന്നത് ഒരു സമൂഹത്തിന് എല്ലായ്പ്പോഴും നല്ലതാകണമെന്നില്ല. ഭഗവദ്ഗീത സാമൂഹ്യ ധർമത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം ഉറപ്പിച്ച് പറയുന്നുണ്ട്. 'പ്രവൃത്തിയും' 'നിവൃത്തിയും' വളരെ പ്രധാന സങ്കൽപ്പനങ്ങളാണ്.

പ്രവൃത്തി എന്നാൽ കർമം അനുഷ്ഠിക്കലും നിവൃത്തി എന്നാൽ കർമത്തിൽ നിന്ന് മാറിനിൽക്കലുമാണ്. ഭഗവദ്ഗീത പറയുന്നത് പ്രവൃത്തിയിൽ നിന്ന് മാറി നിൽക്കാനല്ല, ഫലത്തെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കാതിരിക്കാനാണ്. ഗീത പ്രവൃത്തിയെയും നിവൃത്തിയെയും ഒരു സങ്കലനത്തിലെത്തിക്കുന്നു. ഗീത പറയുന്നത് നോക്കുക- "നിന്നിലധിഷ്ഠിതമായ കർമ്മം നീ ചെയ്യുക, പ്രവൃത്തി മാർഗമാണ് നിവൃത്തി മാർഗ്ഗത്തെക്കാൾ നല്ലത്. ഫലത്തിന്

വേണ്ടി മാത്രമായി നീ പ്രവൃത്തിക്കാതിരിക്കുക, പ്രവൃത്തിയിൽ നിന്ന് മാറി നിൽക്കാതെയുമിരിക്കുക. പ്രവൃത്തിയല്ല ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടത്,ഫലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സ്വാർത്ഥമായ ആഗ്രഹമാണ്.അതായത് ഗീത പഠിപ്പിക്കുന്നത് "പ്രവൃത്തി ഉപേക്ഷിക്കലല്ല, പ്രവൃത്തിയുടെ ഫലമാണ് ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടത്".

സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ

പ്രജ്ഞ എന്ന വാക്കിന്റെ അർത്ഥം'ഉയർന്ന ബോധ'മെന്നാണ്. ഇനി നമുക്ക് ഭഗവദ്ഗീതയിലുള്ള സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ എന്ന വാക്കിന്റെ അർത്ഥം ചർച്ച ചെയ്യാം. സമതുലിതമായ ബുദ്ധിയോട് കൂടിയ ഒരാളാണ് സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ. അദ്ദേഹം ഒരു മാതൃകായോഗിയാണ്. സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ എല്ലായ്പ്പോഴും ധർമ്മത്തിന് വേണ്ടി കർമ്മമനുഷ്ഠിക്കുകയും, കർമ്മങ്ങളിൽ നിരാസക്തനായിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നിഷ്കാമകർമ്മത്തിന്റെ ഉദാത്തമാതൃകയാണ് സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ. കാരണം അയാൾ എല്ലാ അഹംബോധങ്ങളിൽ നിന്നും, ബാഹ്യപ്രേരണകളിൽ നിന്നും മുക്തനാണ്. അയാൾ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ കീഴടക്കിയവനും, സന്തോഷം, സങ്കടം, ആശ-നിരാശകൾ, സുഖം, ദു:ഖം തുടങ്ങിയ ജീവിതത്തിൽ വരുന്ന എല്ലാ ദ്വന്ദ്വ ഭാവങ്ങളെയും അകറ്റി നിർത്തിയവനുമാണ്. ജനന മരണങ്ങളാവുന്ന സംസാരസാഗരത്തിൽ നിന്ന് മുക്തി പ്രാപിക്കാൻ കഠിനമായി ശ്രമിക്കുന്ന ഒരാളാണ് 'മുമുക്ഷു'; ആ അർത്ഥത്തിൽ സരിതപ്രജ്ഞൻ മുമുക്ഷുവാണ്. മനുഷ്യസമൂഹത്തിന്റെ പൊതുവായ നന്മയ്ക്ക് വേണ്ടി ശ്രമിക്കുന്നത് കൊണ്ട് സരിതപ്രജ്ഞൻ ഒരു മാതൃകാ സാമൂഹിക ജീവിയാണ്. സരിതപ്രജ്ഞൻ ഒരു പ്രത്യേക രാഷ്ട്രത്തിന്റെയോ സംസ്കാരത്തിന്റെയോ സമൂഹത്തിന്റെയോ മാത്രം ഭാഗമല്ല. അദ്ദേഹം എല്ലാ കാലത്തുമുള്ള എല്ലാ മനുഷ്യർക്കും ആശ്വാസം നൽകുന്നു. സരിതപ്രജ്ഞന്റെ സാന്നിധ്യം ഒരു ദേശത്തെ ശുദ്ധീകരിക്കുകയും സമാധാനത്തെ നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ ഒരു സ്വതന്ത്ര ആത്മാവാണ്. അദ്ദേഹം ലോകത്തിലുള്ള എല്ലാ വ്യക്തികളിലും നന്മ-തിന്മ എന്ന ഭേദം കൂടാതെ ദൈവത്തിന്റെ സാന്നിധ്യം ദർശിക്കുന്നു. സമതുലിതമായ ബുദ്ധിയുള്ളതുകൊണ്ട് സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ ആത്മസത്തയുടെ ആനന്ദം നിരന്തരം അനുഭവിക്കുന്നു. മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രപഞ്ചാനുഭവങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആനന്ദത്തെ ബാധിക്കുന്നില്ല. മനസ്സിന്റെ ഉയർച്ച താഴ്ചകളോ ശരീരത്തിന്റെ സുഖദു:ഖങ്ങളോ സ്ഥിതപ്രജ്ഞന്റെ സമതുലിതാവസ്ഥയെ ബാധിക്കുന്നില്ല. സ്ഥിതപ്രജ്ഞൻ ഒരു ജീവന്മുക്തനാണ് - അതായത് അദ്ദേഹം മുക്തി ലഭിച്ച ആത്മാവാണ്.

2.4 ബ്രഹ്മസൂത്രം

ഉപനിഷത്തിനെ ചുരുക്കി എഴുതാൻ 500 BC മുതൽ 200 BC നൂറ്റാണ്ടിൽ ബാദരായണൻ ശ്രമിച്ചു, അദ്ദേഹം വേദവ്യാസൻ എന്ന് അറിയപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശ്രമഫലമാണ് വേദാന്തത്തിലെ സവിശേഷമായ ദർശനം രൂപപ്പെട്ടത്. ബാദരായണന്റെ പ്രശസ്തമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തെയാണ് വേദാന്തസൂത്രം അല്ലെങ്കിൽ ബ്രഹ്മസൂത്രം എന്നറിയപ്പെടുന്നത്. ഇത് ഉത്തരമീമാംസ സൂത്രം എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു. സൂത്രം എന്നതിന് നൂല് എന്നാണ് വാച്യാർത്ഥം. സൂത്രങ്ങളെ തത്വം, നിയമം, എന്നവിധത്തിലും മനസ്സിലാക്കാം.

അധിക സൂത്രങ്ങളും സങ്കീർണ്ണവും ആദ്യ വായനയിൽ അർത്ഥരഹിതമെന്ന് തോന്നുന്നതുമാണ്. അത്കൊണ്ട് തന്നെ സൂത്രങ്ങൾക്ക് ധാരാളം വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഈ വ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ ശങ്കരാചാര്യർ,രാമാനാചാര്യർ.മാധവാചാര്യർ എന്നിവരുടെ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ ശ്രേഷ്ഠമായി കരുതപ്പെടുന്നു. ഈ മൂന്ന് പേരും ഇന്ത്യൻ തത്വചിന്തയിലെ പ്രശസ്ത പണ്ഡിതരായി അറിയപ്പെടുന്നു. ഇവർ മൂന്നു പേരും ബ്രഹ്മസൂത്രത്തിന് തങ്ങളുടെതായ വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചു.വേദാന്തത്തിൽ പുതിയ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചു.

555 സൂത്രങ്ങൾ അടങ്ങിയ നാല് അധ്യായങ്ങൾ കൂടിച്ചേർന്ന അമൂല്യ ഗ്രന്ഥമാണ് ബ്രഹ്മസൂത്രം. ഒന്നാം അധ്യായം 'സമന്വയം' എന്ന പേരിലാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്. ഈ അധ്യായം പറയുന്നത് എല്ലാ വേദാന്ത ഗ്രന്ഥങ്ങളും ആത്യന്തിക യാഥാർത്ഥ്യമായ ബ്രഹ്മത്തെ കുറിച്ച് സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്നതാണ്. രണ്ടാമത്തെ അധ്യായത്തിന്റെ പേര് അവിരോധം എന്നാണ്; ഈ അധ്യായത്തിൽ വേദാന്ത ദർശനത്തിനെതിരായ വാദങ്ങളെ നിരാകരിക്കുന്നു. മൂന്നാമധ്യായമായ സാധനയിൽ മുക്തി എങ്ങിനെ ലഭിക്കും എന്നതാണ് ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്. ആത്യന്തിക യാഥാർത്ഥ്യത്തെ സാക്ഷാത്ക്കരിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ സംഭവിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളാണ് അവസാനത്തെ അധ്യായമായ ഫലത്തിൽ ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്.

സംഗ്രഹം

- ഭാരതീയതത്ത്വചിന്തയിൽ ഏറ്റവും പഴക്കംചെന്ന ചിന്തയാണ് വേദങ്ങൾ.
- ഭാരതീയചിന്തയിലെ മൂന്നു പ്രധാന തൂണുകളാണ് ഉപനിഷത്ത്, ഭഗവദ്ഗീത, ബ്രഹ്മസൂത്ര.
- ഉപനിഷത്തിലെ അഭിപ്രായത്തിൽ ആഗ്രഹമാണ് ഈ പ്രപഞ്ചത്തിലെ ആത്യന്തിക യാഥാർത്ഥ്യം.
- ജ്ഞാനയോഗം, ഭക്തിയോഗം, കർമ്മയോഗം എന്നീ മൂന്നു മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ മോക്ഷത്തിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാം.
- ഫലമാഗ്രഹിക്കാത്ത പ്രവർത്തിയാണ് നിഷ്കാമകർമം എന്നത്.
- ഉപനിഷത്തിലെ ചിന്തകൾ കൂടിച്ചേർന്നാണ് ബ്രഹ്മസൂത്രം രചിച്ചത്.

നമുക്ക് വിലയിരുത്താം

1. മന്ത്രങ്ങളും ബ്രാഹ്മണങ്ങളും കൂടിച്ചേർന്നതാണ് ————————
2. ഒറ്റയാനെ കണ്ടെത്തുക
   a) മന്ത്രം, വേദം, ബ്രാഹ്മണം, ഉപനിഷത്ത്
   b) മന്ത്രം, ബ്രാഹ്മണം, ആരണ്യകം, ഭഗവദ്ഗീത
   c) വേദം, ബ്രാഹ്മണം, ഉപനിഷത്ത്, ആരണ്യകം,
   d) മന്ത്രം, വേദം, ആരണ്യകം, ഉപനിഷത്ത്
3. ഭക്തിയിലേക്കുള്ള മാർഗ്ഗം ————————
   a) ഭക്തിയോഗ, b) ജ്ഞാനയോഗ, c) കർമ്മയോഗ,
4. സറിതപ്രജ്ഞന്റെ യഥാർത്ഥ അർത്ഥം എഴുതുക?
5. മഹാഭാരതം: വേദവ്യാസ, ബ്രഹ്മസൂത്രം:
6. "വേദപഠനത്തിന്റെ സാരാംശമാണ് ഭഗവദ്ഗീത" ശങ്കരാചാര്യരുടെ ഈ ഉദ്ധരണി വിഷയമായി ഒരു സെമിനാർ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ ആശയങ്ങൾ തയാറാക്കുക.
7. "ബ്രഹ്മവും ആത്മനും ഒന്നാണ്", ഈ പ്രസ്താവന സമർത്ഥിക്കുക.

8. "വേദങ്ങളുടെ ആദ്യകാല വ്യാഖ്യാനമാണ് ബ്രഹ്മസൂത്രം" വിവരിക്കുക.

9. "പട്ടികയിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വിവരങ്ങൾ ശരിയായ ക്രമത്തിൽ എഴുതുക.

തത്ത്വമസി	ബ്രഹദാരണ്യകോപനിഷത്ത്	ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു.
അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി	ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്ത്	ആത്മാവ് ബ്രഹ്മമാവുന്നു
അയം ആത്മബ്രഹ്മ	ഐതരേയോപനിഷത്ത്	പ്രജ്ഞ ബ്രഹ്മമാവുന്നു
പ്രജ്ഞാനാം ബ്രഹ്മ	മാണ്ഡൂക്യോപനിഷത്ത്	അത് തന്നെയാണ് നീ